

# ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΣ



# ΤΗΣ ΑΡΤΑΣ

καθημερινή  
εφημερίδα

ΧΡΟΝΟΣ 6ος

Αριθμ. φύλλου 37, 1738

Τετάρτη 15 Δεκεμβρίου 1982

## Για τους συνδρομητές μας

Αυτὸν τὸν μῆνα, ὅπως κάθε χρόνο, εἰσπράκτορας τῆς εφημερίδας μας θὰ σᾶς ἐπισκεφτεῖ γιὰ νὰ εἰσπράξει τὴν ετήσια συνδρομὴ, ἡ ὁποία, ἀνέρχεται, ὅπως εἶχαμε πρὸ πολλοῦ ἀνακοινώσει, στὶς 2.000 δραχμὲς.

Ὁ εἰσπράκτοράς μας θὰ ἐπισκεφτεῖ μόνον τοὺς συνδρομητὲς μας τῆς πόλης. Εὐνόητον εἶναι, οἱ συνδρομητὲς τῶν χωρῶν, τῆς Ἀθήνας καὶ τῶν ἄλλων περιοχῶν, θὰ πρέπει νὰ μᾶς ταχυδρομήσουν τὴν συνδρομὴ τους, γιὰτὶ εἶναι ἀδύνατον νὰ τοὺς ἐπισκεφτοῦμε.

«ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΣ ΤΗΣ ΑΡΤΑΣ»



# Η Άρτα στη επανάσταση του Ισζι συναπτεί οανεία για τον αγώνα

ΔΗΜ. ΦΩΤ. ΚΑΡΑΤΖΕΝΗ

Μετά την καταστροφήν τού Πέτα (4 Ιουλίου 1822), τὰ ελληνικά στρατεύματα πού σκληρά εδοκιμάσθησαν στή μάχη εκείνη όπως και στήν προηγούμενη, τής Πλάκας, απεμακρυνθησαν από τήν περιοχήν τής Άρτης και άλλα μὲν ἐσάθμειυσαν εἰς τὸ Μεσολόγγι και τὸ Αἰτωλικόν, άλλα δὲ ἐπέρασαν στήν Πελοπόννησον. Ὁ Ὁμέρ Βρυώνης προχωρήσας, σταθερῶς κρατεῖ τὸν Καρβασαράν και τήν εἰσοδὸν τοῦ Μακρυνοῦρος ἀποκλείων πάσαν ἐπικοινωνίαν τής Άρτης μὲ τήν περιοχήν τής ἐπανάστασης. Οἱ Ἀρτινοὶ ἀπομονωμένοι τελείως ἐκκιμάζουσι ὅλην τήν ἀγριότητα τῶν τουρκαλλανῶν πού σιγαδὲ μεύουσιν στήν πόλιν και πληρώνουσιν αὐτοὶ τήν ἐκδικησίαν τῶν διὰ τὰς σημαντικὰς ἀπωλείας πού εἶχον στὸ Πέτα. Ὁ κατακτητὴς κατὰ τὸ 1823 εἶχε γίνει σκληρότερος ἐπαυξάνων τὰ δεινὰ και τήν ἀπόγνωσιν τῶν ἐλλήνων χριστιανῶν τής Άρτης και τὰς πιέσεις μὲχρι πνιγμοῦ. Ἀσφασιζουσιν νὰ ἐξέγερθοῦν ἔστω και μόνοι. Πρὶν ὅμως φθάσουσι στήν ὥρα ἐκείνη ζητοῦν ἀπὸ τοὺς Ἀλεξ. Μαυροκορδάτον Γενικὸν Διευθυντὴν Δυτικῆς Ἑλλάδος τήν ταυτόχρονιν μὲ τήν ἐξέγερσιν ἐνίσχυσιν τῶν ἐλληνικῶν στρατευμάτων τὰ ποῖα ἀπρακτοῦσαν εἰς τήν περιοχήν τοῦ Μεσολογγίου. Ὁ Μαυροκορδάτος τοῖς ὑποσχεταὶ ἀλλὰ δὲν τοὺς ἐνθαρρύνει. Οἱ ὀπλαρχηγοὶ τής Άρτης Μήτηρος Γώγου Μπακόλας, Ἰωάννης Κοτελίδας και Γιάννης Γεωργίου καταρτίζουσιν ἓνα σχέδιον ἐξεγέρσεως και τὸ ὁποῖον ἡ ἐπιτροπὴ τής Άρτης ἐκ τῶν Ἰωάν. Κάκου, Νικ. Ζηρκαλή και Γεωργ. Μόγια ἀνέλαβε νὰ τὸ ἀποστείλῃ διὰ τοῦ ἐκ Σελλάδων Ἀναγ. Κουτσοδήμα εἰς τὸν Μαυροκορδάτον, ζητοῦσα τήν ἐγκρίσιν του, ἀλλὰ και τήν ἐνίσχυσιν διὰ ἐλληνικῶν δυνάμεων. Τὸ σχέδιον αὐτὸ διεβιβάσθη εἰς τὸν Μαυροκορδάτον κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1824. Ὁ Μαυροκορδάτος ἀσυννοεῖται μὲ τήν Κεντρικὴν Διοίκησιν ἀλλὰ πάλιν διατάζει Ἡ κεντρικὴ Διοίκησις ἤτοι ἀπασχολημένη μὲ τὸν πρῶτον ἐμφύλιον πόλεμον τῶν Πελοποννησίων ἐριζόντων διὰ τήν ἐξουσίαν καὶ δὲν μποροῦσε νὰ δώσῃ σημασίαν εἰς τήν ἀπλησία μὲνην φωνήν τῶν Ἀρτινῶν πρὸς παροχήν βοήθειας. Εἰς ὑπερρεσιακὴν ἔκθεσιν τῶν συμβαινόντων ἀναγράφεται. «κατὰ τὰ νοῦαριον 1824 ἐστάθη ἡ πρῶτη ἀνταπόκρισις τινῶν Ἀρτινῶν ὁμογενῶν μετὰ τοῦ στρατηγοῦ Κ. Μπότσαρη και μετὰ τοῦ Νικ. Κομπότη (Ἀρτινοῦ) οἱ ὁποῖοι τήν ἐκκοινοποίησαν εἰς τὸν τότε Γενικὸν Διευθυντὴν ἀλλὰ περιστάτικὰ διάφορα δὲν ἐσυχώρησαν τὸν Γεν. Διευθυντὴν νὰ δώσῃ ἐξακολουθήσῃ εἰς αὐτὰς τὰς ἀνταποκρίσεις. Κατὰ Ἀπρίλιον τοῦ αὐτοῦ ἔτους οἱ ἐν Άρτα ἀσυννοοῦμενοι μετὰ τῶν Καπ. Δημήτρη Γώγου, μετὰ τοῦ Καπ. Μήτηρου Κουτελίδου, μετὰ τοῦ Καπ. Γιάννη Γεωργίου κλπ. ἐστειλαν και γράμματα καὶ ἀνθρώπων ἐπὶ τοῦ του εἰς Γεν. Διευθυντὴν ἐξηγουμένους καθαρώτατα τὸν σκοπὸν τῶν». (ΓΑΚ Φακὶ ἐκτελεστικοῦ). Οἱ Ἀρτινοὶ και μετὰ τήν ἀπαγορευτικὴν ἐστῆσιν τῆς κεντρικῆς Διοικήσεως δὲν ἐγκαταλείπουσι τὸν σκοπὸν τῆς ἐξεγέρσεως ἔστω και χωρὶς τὴν

βοήθειαν αὐτῆς. Πρὸς τοῦτο ζητοῦν ἀπὸ τοὺς ἐν Μεσολογγίῳ Ἀρτινοὺς ἀδελφοὺς Κομπότη, Νικολ. Λενριώτην νὰ συνηνωθοῦν μὲ τοὺς ἐκεῖ Γιαννιώτες και ὅλοι μαζί νὰ ζητήσουσι ἀπὸ τοὺς ἔσω και ἔξω τῆς Ἑλλάδος Ἡπειρώτας χρηματικὴν ἐνίσχυσιν διὰ τήν προμήθειαν τῶν ἀναγκῶν διὰ τὸν ἀγὼνα μῆσων. Ἐταὶ μὲ τήν πρωτοβουλίαν και τήν ἀσφασιτικὴν κὴτητα τῶν Ἀρτινῶν ἀχηματίζονται στὸ Μεσολόγγι μία ἐνίσχυσιν Ἡπειρωτικὴ Ἐπιτροπὴ διὰ τὴν συγκέντρωσιν ἐισφορῶν πού θὰ δοτῆντο διὰ τὸν ἀγὼνα. Ἐν τῷ μεταξύ ἐνίσχύνονται οἱ πληροφορίες ὅτι ἡ Ἀγγλία ἀναμένει κάποιαν πρόδοσιν τῆς ἐπανάστασης στήν Πελοπόννησον, κατὰληψιν τῶν Πατρῶν κλπ. διὰ νὰ ἀναγνωρίσῃ τήν Πελοπόννησον μὲχρι τοῦ Ἰσθμοῦ, Ἡμιανεξάρτητον Ἑλληνικὴν Ἡγεμονίαν, διορίζουσα μάλιστα και πρόξενον αὐτῆς, μὴ ευνοοῦσα ἀπόσπασιν ἄλλων ἐδαφῶν τῆς συμμάχου τῆς Τουρκίας. Τοῦτο κατετάραξε τοὺς Ἀρτινοὺς και ὅλους τοὺς πληθυσμοὺς τῆς Στερεῆς Ἑλλάδος ἀκόμη περισσότερο διότι, ἐκτὸς ἀπὸ τὰς κυκλοφοροῦσας φήμας και ἄλλας εἰδήσεις τῶν ἐφημερίδων τῶν ἐσπερικῶν περὶ τῶν προθέσεων τῆς Ἀγγλίας, δὲν ἐβλεπον και καμμίαν ἀντιδρασίαν τῆς Ἑλληνικῆς Διοικήσεως συγκροτημένης κυρίως ἀπὸ Νησιώτας και Πελοποννησίους, προθύμους ὡς φημὶ νὰ δεχθοῦν ευχαρίστως τὸ Ἀγγλικὸν σχέδιον. Ἡ κατάστασις αὐτὴ τοὺς φέρει εἰς ἀπελπίσιν καὶ δὲν βρίσκουσι ἄλληλῃν διέξοδον, οἱ Ἀρτινοὶ, παρὰ εἰς τήν ἐξέγερσιν ἔστω και χωρὶς καμμίαν βοήθειαν. Ἐταὶ εἶχον τὰ πράγματα κατὰ τὸ φθινόπωρον τοῦ 1824, ὅτε ἔτυχε νὰ διέρχεται ἀπὸ τὸ Μεσολόγγι κάποιος Ρουπεντὰς ἀεσταλαμένους ἐμπορικῶν οἰκῶν τοῦ Λονδίνου διὰ νὰ διαπραγματευθῆ δάνειον ἐμπορικῶν μετὰ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως. Κατὰ τήν μικρὰν διαμονήν του εἰς τὸ Μεσολόγγι γνωρίζεται μὲ τοὺς Κομπότη, Λουριώτην, Κων. Μπότσαρη, Γ. Πλάσαν και ἄλλους Ἡπειρώτας, οἱ ὁποῖοι βλέποντες εἰς αὐτὸν διάθεσιν νὰ κάμῃ μερικὸν δάνειον διὰ τὴν Ἡπειρον, ἐσκέφθησαν τήν πρότασιν τῶν Ἀρτινῶν ζητοῦντων κάποιαν ἐνίσχυσιν οἰκονομικὴν ἢ στρατιωτικὴν διὰ τὴν ἐξέγερσιν και ἐπροχώρησαν εἰς διαπραγματεύσεις δανείου. Ἐταὶ συνεφωνήθη ὅπως ὁ Ρουπεντὰς ἐξασφαλίσῃ τὸ πολὺ μὲχρι τοῦ Ἀπριλίου 1825 δάνειον 400.000 λιρῶν στερλινῶν Ἀγγλίας μὲ τόκων 500)0 και τὸ ὁποῖον θὰ ἐξωφλεῖτο ἐκ τῶν τουρκικῶν γαλιῶν πού θὰ περιήρχοντο εἰς τοὺς Ἡπειρώτας και μόνον ἐὰν ἀπελευθεροῦτο ἡ Ἡπειρος. Ἐὰν ἡ ἐξέγερσις ἀπετύγχανε τότε οὐδεμίαν ὑποχρέωσιν θὰ εἶχον οἱ ὑπογράψαντες τήν συμφωνίαν Ἡπειρώται. Διὰ τοῦ δανείου αὐτοῦ θὰ ἐτίθετο ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τοῦ Μαυροκορδάτου ἐγγυητοῦ τῶν πον τῆς καλῆς χρησιμοποίησεως τοῦ δανείου διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Ἡπειρου. Ἀφοῦ υπεγράφη τὸ συμφωνητικὸν παρὰ τῆς κοινῆς Ἐπιτροπῆς, Ἀρτινῶν και Γιαννιωτῶν ἀφ-

# Η "Αρτα στην επανάσταση του 1821

Συνέχεια από την 1η σελίδα  
 Ετέρου δέ και παρά του Ρουπεντάλ, ο τελευταίος ηξίωσε  
 και την υπογραφήν αυτού παρά του Μαυροκορδάτου. Ου

τος όμως λόγω της κυβερνητικής θέσεως εδίστασε να αναγνωρίσει και υπογράψει την συμφωνίαν χωρίς την προηγουμένη εγκρίσιν της Κεντρικής Διοικήσεως, η οποία, ζητηθείσα, ηρνήθη να δώσει εις αυτόν. Όταν εγνώσθη τούτο εις το Μεσολόγγι, ότι η Διοίκσις της Ελλάδος ηρνείτο να ενισχύση κατ' αυτόν τον τρόπον την εξέγερσιν των Ηπειρωτών η επιτροπή των Αρτινών παρεπόνθη εις τον Μαυροκορδάτον ότι τολμήσει την προσπάθειαν αυτών προς εξοικονόμησιν των μέσων προς εξέγερσιν της επαρχίας των. Τέλος ο Μαυροκορδάτος εδέχθη να κυρωση την υπογραφείσαν συμφωνίαν του δανείου διά της προσωπικής του υπογραφής, διαχωρίζων την ιδιοτήτά του ως εκπροσώπου της Ελληνικής Διοικήσεως. Η κεντρική Διοίκσις της Ελλάδος πληροφορηθείσα τούτο εκ της αναγνωθείσης κατά την συνεδρίαν του Βουλευτικού Σώματος της 16ης Απριλίου 1825, αναφοράς του εκπροσώπου των Ηπειρωτών Γ. Πλέσσα διαλαμβανούσης ότι «επαρουσιάθη εις τους Ηπειρώτας ο κύριος Ρουπεντάλ και συμφώνησε μετ' αυτών να πραγματοποιηθῆ δανείον 400.000 λιρών στερλινών με συμφωνίαν εάν επιτύχῃσι να πληρωνεται από τας προσόδους της Ηπείρου» αντέδρασε φοβηθείσα μήπως η κίνησις αυτή των Ηπειρωτών οδηγήσει εις απόσπασιν της Ηπείρου από τον Ελληνικόν κορμόν. Εφοβήθη επίσης μήπως και ἄλλαι ἐλληνικαὶ ἐπαρχίαι ἀκολουθήσουν τὸ παράδειγμα τῶν Ηπειρωτῶν καὶ διὰ τοῦ τρόπου αὐτοῦ διασπασθῆ ἡ ἐνότης τῶν ἐλληνικῶν ἐπαρχιῶν. Αντέδρασε δὲ καὶ ὁ εἰς τὴν Ἑλλάδα εὐρισκόμενος ἐπιτροπὸς τῶν δανειστῶν τοῦ νέου δανείου τῆς Ἑλλάδος Κοντῆς Γκόμπο παρουσιαζόμενος πλέον διστακτικὸς πρὸς νεὰν συμφωνίαν. Ἡ Διοίκσις δὲν συμφώνησε καὶ διότι ὁ Μαυροκορδάτος, προσωπικῶς, περιέβαλε μὲ τὸ κύρος τῆς υπογραφῆς τοῦ τῆν συμφωνίαν τοῦ δανείου καὶ κατέβαλε κάθε προσπάθειαν καὶ πρὸς τὸν Μαυροκορδάτον καὶ πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῶν φερομένων ὡς δανειστῶν, οἱ κων τοῦ Λονδίνου, διὰ τὴν ματαιώσιν τοῦ δανείου. Διὰ τῆς παρεμβάσεως αὐτῆς ὁ Ρουπεντάλ ἀπεσύρθη καὶ οἱ Ηπειρώται ἔχασαν τὴν εὐκαιρίαν τῆς συνάψεως δανείου διὰ τὴν ὀργάνωσιν τῆς ἐξεγέρσεως των. Ἐν τῷ μεταξῷ, ἤρχισαν νὰ συγκεντρώνωνται στρατεύματα εἰς τὴν Δυτικὴν Ἑλλάδα, νὰ ἀρχίσῃ ἡ δευτέρα πολιορκία τοῦ Μεσολογγίου καὶ ἡ ἐξέγερσις παρουσίαζε πολλὰς δυσκολίας. Ἔτσι ἡ πρωτοβουλία τῶν Αρτινῶν νὰ ἐξεγερθῶν ἔστω καὶ μόνοι κατὰ τοῦ κατακτητοῦ ἐματαιώθη.